

SPIS TREŚCI

11. ŁUBIN WĄSKOLISTNY	2
11.1. Wiadomości ogólne	2
11.2. Uwagi metodyczne	2
Łubin wąskolistny. Odmiany badane. Rok zbioru 2025.	3
Łubin wąskolistny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025.	4
Łubin wąskolistny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025.	4
Łubin wąskolistny. Plon ziarna odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025.	5
Łubin wąskolistny. Plon ziarna odmian (dt/ha) . Lata zbioru 2023– 2025.	5
Łubin wąskolistny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025	6
11.3. Charakterystyka odmian wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2025	6

11. Łubin wąskolistny

11.1. WIADOMOŚCI OGÓLNE

Łubin wąskolistny jest rośliną bobowatą grubonasienną gleb średnich i lekkich, o mniejszym potencjale plonowania niż bobik, groch siewny i łubin biały. Niemniej korzyści wynikające z jego uprawy należy rozpatrywać zarówno ze względu na uzyskany plon nasion, jak i potencjalną zwyżkę plonowania rośliny następczej. Włączenie łubinu do zmianowania, zwłaszcza na słabszych stanowiskach pozwala na znaczącą poprawę warunków do uprawy roślin następczych, którymi często są zboża.

Różnorodność odmianowa w tym gatunku jest duża. Do najważniejszych cech różnicujących odmiany należą: kierunek użytkowania, typ wzrostu, barwa kwiatów i nasion, potencjał plonowania, cechy jakościowe nasion, długość okresu wegetacji i inne. Dlatego wykorzystanie łubinu wąskolistnego w rolnictwie jest wielokierunkowe, choć raczej uznaje się go za roślinę niszową. W łubinie wąskolistnym, jako jedynym wśród rodzimych gatunków łubinów, dostępne są dwie odmiany o wysokiej zawartości alkaloidów. Obie odmiany – Karo i Oskar są corocznie reprodukowane, a materiał siewny jest dostępny dla użytkowników. Odmiany o wysokiej zawartości alkaloidów są często wysiewane w poplonach na przyoranie masy zielonej w tych rejonach, gdzie uprawy mogą ulec zniszczeniu przez dzikie zwierzęta.

Hodowla odmian łubinu wąskolistnego ma w Polsce długą tradycję, dlatego zdecydowana większość odmian z KR (33) to formy rodzime, a tylko jedna pochodzi z hodowli zagranicznej. Większość odmian (29) cechuje się niską zawartością alkaloidów i niesamokończącym typem wzrostu. Formy samokończące stanowią 15% ogólnej liczby odmian. Część rolników decyduje się na ich uprawę ze względu na bardziej równomierne i szybsze dojrzewanie.

Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2024 powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych łubinu wąskolistnego wyniosła nieco ponad 4,6 tys. ha i była większa w porównaniu do roku 2023 o 1 tys. ha (tab. 1). Mimo, że w ostatnich latach areał plantacji nasiennych tego gatunku był największy wśród roślin bobowatych grubonasiennych, to w roku 2024 jego reprodukcja okazała się mniejsza od powierzchni plantacji nasiennych grochu siewnego o 1297 ha.

Liczba odmian nowo rejestrowanych w poszczególnych latach nie jest duża (1-3). W ostatnich trzech latach do KR wpisano w sumie sześć odmian. Niemniej liczba odmian w KR w wieloletni wzrosła prawie trzykrotnie (2010 – 13 odmian, 2024 – 34 odmian). Na początku 2025 roku do Krajowego rejestru wpisano jedną nową krajową odmianę łubinu wąskolistnego, o niesamokończącym typie wzrostu i niskiej zawartości alkaloidów w nasionach o nazwie Nefryt.

11.2. UWAGI METODYCZNE

W roku 2025 ramach PDO w rejonie województwa zachodniopomorskiego założono dwa doświadczenia z łubinem wąskolistnym w następujących punktach: ZDOO Białygard, SDOO Nowe Linie i SDOO Karżniczka (województwo pomorskie). Omawiane doświadczenia były prowadzone w trzech powtórzeniach. Doświadczenia przeprowadzono w różnych warunkach glebowo – klimatycznych.

Tabela 11.1.

Łubin wąskolistny. Odmiany badane. Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do krajowego rejestru	Zachowujący/pełnomocnik
	1	2	3
Odmiany niesamokończące niskoalkalidowe			
1	Agat	2019	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
2	Bazalt	2019	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
3	Bolero	2016	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
4	Nefryt	2025	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
5	Pogo	2023	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
6	Rolnad	2017	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
7	Salsa	2015	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
8	SM Cyrkon	2024	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
9	SM Filemon	2024	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
10	SM Kastor	2023	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
11	SM Orion	2022	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
12	SM Tales	2023	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin
13	Zorba	2021	Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o.; ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce
Odmiany samokończące niskoalkalidowe			
14	Regent	2009	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR ; Smolice 146, 63-740 Kobylin

Tabela 11.2.

Łubin wąskolistny. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2025.

Miejscowość	Białogard	Nowe Linie	Karżniczka
Powiat	Białogard	Pyrzycki	Słupski
1	2	3	4
Kompleks rolniczej przydatności gleby	Żytni dobry	Żytni bardzo dobry	Żytni bardzo dobry
Klasa bonitacyjna gleby	IV b	IV a	III a
Zasobność gleby w P ₂ O ₅ (mg/100g)	18,7 w	8,6 śr	15,8 w
Zasobność gleby w K ₂ O (mg/100g)	14,1 śr	13,3 śr	21,0 bw
Zasobność gleby w MgO (mg/100g)	2,3 bn	5,6 w	5,8 w
Ph gleby (w KCL)	5,3	6,4	5,6
Przedplon	Żyto ozime	Rzepak ozimy	Pszenica ozima
Nawożenie mineralne (kg/ha)			
N (kg/ha)	-	-	24
P ₂ O ₅ (kg/ha)	20	46	60
K ₂ O (kg/ha)	40	60	90
Środki ochrony roślin (nazwa, dawka na ha)			
Zaprawa nasienna	-	-	Nitraza
Herbicyd	Amstaf 800 EC- 3 l/ha	-	Boxer 800 EC- 2 l/ha Wing P 462,5 EC- 2 l/ha
Insektycyd	-	-	-
Fungicyd	Makler Plus 250 SC- 0,8 l/ha	-	-

Tabela 12.3.

Łubin wąskolistny. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2025

Lp.	Wyszczególnienie		Białogard	Nowe Linie	Karżniczka
	1		2	3	4
1	Siew	data	28.03.2025	04.04.2025	01.04.2025
2	Kwitnienie – początek	data	09.06.2025	28.05.2025	05.06.2025
3	Kwitnienie – koniec	data	24.06.2025	15.06.2025	26.06.2025
4	Dojrzałość techniczna	data	06.08.2025	15.07.2025	04.08.2025
5	Zbiór	data	26.08.2025	15.08.2025	28.08.2025
6	Wysokość roślin	cm	45,6	58,5	53,9
7	Masa 1000 nasion	g	118,5	110,8	119,7
8	Plon nasion	dt/ha	15,1	12,1	18,2

Tabela 11.4.

Łubin wąskolistny. Plon nasion odmian (dt/ha). Rok zbioru 2025.

Lp.	Odmiana	Białogard	Rarwino	Karżniczka
	1	2	3	4
Wzorzec dt/ha		15,1	12,1	18,2
Odmiany niesamokończące niskoalkalidowe				
1	Agat	15,8	11,1	16,9
2	Bazalt	13,9	12,0	17,1
3	Bolero	21,4	12,8	21,1
4	Nefryt	13,9	15,0	18,0
5	Pogo	15,7	13,5	16,8
6	Rolnad	20,6	13,7	20,2
7	Salsa	13,0	11,5	20,6
8	SM Cyrkon	12,0	9,2	12,8
9	SM Filemon	12,5	12,2	15,8
10	SM Kastor	18,0	12,1	19,8
11	SM Orion	15,9	11,2	19,9
12	SM Tales	13,3	10,1	17,1
13	Zorba	14,1	11,5	19,1
Odmiany samokończące niskoalkalidowe				
14	Regent	11,6	13,6	20,3

Tabela 11.5.

Łubin wąskolistny. Plon nasion odmian (dt/ha). Lata zbioru 2023 – 2025.

Lp.	Odmiana	2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
	1	2	3	4	5	6
Wzorzec w dt/ha		15,1	17,4	9,2	16,3	13,9
Odmiany niesamokończące niskoalkalidowe						
1	Agat	14,6	19,0	10,8	16,8	14,8
2	Bazalt	14,3	18,4	10,1	16,4	14,3
3	Bolero	18,5	16,8	9,5	17,7	14,9
4	Nefryt	15,6	-	-	-	-
5	Pogo	15,3	20,6	9,8	18,0	15,2
6	Rolnad	18,2	19,7	11,1	19,0	16,3
7	Salsa	15,0	16,4	7,5	15,7	13,0
8	SM Cyrkon	11,3	17,8	-	14,6	-
9	SM Filemon	13,5	17,5	-	15,5	-
10	SM Kastor	16,6	16,8	9,8	16,7	14,4
11	SM Orion	15,7	18,0	8,2	16,9	14,0
12	SM Tales	13,5	17,9	8,8	15,7	13,4
13	Zorba	14,9	15,6	10,0	15,3	13,5
Odmiany samokończące niskoalkalidowe						
14	Regent	15,2	19,0	9,1	17,1	14,4
Liczba doświadczeń		3	3	3	6	9

Tabela 11.6.

Łubin wąskolistny. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Lata zbioru 2023-2025

Lp.	Odmiana	Wyleganie przed Zbiorem (9°)		Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 nasion (g)		Askochytoza (9°)
		2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025
		1	2	3	4	5	6	7
Wzorzec w dt/ha		9	9	52,7	48,2	116,3	129,5	9
Odmiany niesamokończące niskoalkalidowe								
1	Agat	9	9	50,0	48,7	122,9	133,7	9
2	Bazalt	9	9	62,6	53,5	110,8	128,7	8
3	Bolero	9	9	55,9	49,3	131,1	146,9	9
4	Nefryt	9	-	59,8	-	118,4	-	9
5	Pogo	9	9	52,2	46,4	125,2	136,5	8
6	Rolnad	9	9	54,0	48,7	112,5	126,0	9
7	Salsa	9	9	53,2	47,4	106,9	127,1	9
8	SM Cyrkon	9	-	45,3	-	111,0	-	9
9	SM Filemon	9	-	45,5	-	110,7	-	9
10	SM Kastor	9	9	50,9	49,6	112,4	128,4	9
11	SM Orion	9	9	56,4	49,1	124,9	133,1	9
12	SM Tales	9	9	49,0	46,0	113,2	128,6	9
13	Zorba	9	9	55,3	48,8	116,2	127,0	9
Odmiany samokończące niskoalkalidowe								
14	Regent	9	9	47,1	47,7	112,4	122,1	9
Liczba doświadczeń		3	9	3	9	3	9	3

- oceny w skali 9° (1° – ocena najslabsza; 9° – ocena najlepsza)

11.3. CHARAKTERYSTYKA ODMIAN WPISANYCH DO KRAJOWEGO REJESTRU W ROKU 2025

Nefryt (d. WTD 4322)

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa, przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe. Plon nasion średni do dużego, plon białka bardzo duży. Masa 1000 nasion duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach bardzo duża, tłuszczu surowego średnia, alkaloidów bardzo mała, włókna surowego mała.

Termin kwitnienia i dojrzewania roślin nieco późniejszy od średniej, okres kwitnienia średni. Rośliny dość wysokie. Odporność roślin na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem średnia. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie i na antraknozę – średnia, na szarą plamistość liści – większa od średniej.

Optymalna obsada roślin w uprawie na nasiona około 100 szt./m².